„RADOMER-KIELCER LEBEN“ 6 (196) „Należy(tość) pocztową uiszczono ryczałtem“ פינפטער יאָהרגאַנג פרייז 25 גראָשען

ראַדאָמער-קעלצער לעבען

הײַנט 10 זייטן.

אדרעס
פון „ראַדאָמער-קעלצער לעבען“

Redakcja i Administracja
„Radomer Kielcer Leben“
Radom, Szwarlikowska 20.

Oddział w Kielcach.

אַנאָנסען פרײַז:
איין מילימעטער שורה: פאַר'ן טעקסט 20 גר.
" " " אין " 40 "
" " " נאָכ'ן " 18 "
די ערשטע און לעצטע זייט ענטהאַלטן 8 שפּאַלטען
אין טעקסט 4 "

ראַדאָם פרייטאג יט' שבט תרפ"ח. ◆◆ פאַר'ן אינהאַלט פון טעקסט אין די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פאַראַנטוואָרטליך ◆◆ 10 go lutego 1928 r.

צו דער פערלאָבונג פון מיין אייניקעל
שלמה קלײַמאַן מיט פרל' ניאַטאַ ענגעלמאַן
ווינש איך זיי אַ בליהענדע צוקונפט
און עוויגע צופרידענהייט.
חנה רעכט
קיעלץ.

Niuta Engielmanówna
Warszawa
Salomon Klajman
Kielce
ZARĘCZENI
w lutym 1928 r.

צו דער פערלאָבונג פון מיין אייניקעל
שלמה קלײַמאַן מיט פרל' ניאַטאַ ענגעלמאַן
אויס וואַרשאַ
ווינש איך זיי עוויגעס גליק און צופרידענהייט.
מלכה קלײַמאַן
קיעלץ.

אַ הערצליכען מזל-טוב
דעם ה' משה קאַשטאַן
צו דער חתונה פון זיין טאָכטער
מיט ה' טענענבוים אויס קיעלץ.
יעקב באַליצקי
קיעלץ.

צו דער פערלאָבונג פון אונזער ברודער
און שוואָגער
יונה עהרענרײַך מיט פרל' בלימה שוויאַטלאַ
ווינשען מיר זיי אייביגעס גליק און צופרידענהייט.
מאיר זלאַטאַ
און פרוי.
קיעלץ.

Z intencji zaręczyn
p. Salomona Klajmana
z p. Niutą Engielmanówną z Warszawy
najserdeczniejsze życzenia Rodzicom
oraz Narzeczeństwu — składają
Rawiccy Kielce.

צו דער חתונה פון אונזער קוזינקע
סאַליע טאַשמיאַנקאַ
מיט ה' אַרנאָלד ליכטענשטײַן
ווינשט אַ גליקליך צוזאַמענלעבען
און אַ בליהענדע צוקונפט.
ראַדאָם. אברהם טענענבוים און פרוי.

Z intencji zaślubin
p. Arnolda Lichtensztejna
z p. Salomeą Taśmianką
najserdeczniejsze życzenia
składa
Dawid Fryszman
KIELCE

אַ הערצליכען מזל-טוב ווינשען מיר
אונזער פערוואַלטונגס-מיטגליד ה. מ. גאַלינסקי
צו דער חתונה פון זיין טאָכטער
שרה רבקה מיט ה' משה ביגעמאַוויטש.
די פערוואַלטונג פון יודישען שניידער-
מײַסטער-פעראײַן אין קעלץ.

Teatr „ROZMAITOŚCI“ w Radomiu.

Tylko 2 gościnne występy artystów warszawskich teatrów
Qui-Pro-Quo, Nowości, Karuzela, Czerwony As i Wodewil
TEATR WIELKIEJ REWJI
na czele zespołu:
J. Madziarówna, J. Sendecki, T. Aleks[illegible]wski
Łoskot, Maliszewska, Belski, Ćwilówna, Rapa[illegible] i in.
BALET 12 osób Mikicińska, Baranowska, Niczke, Redżko, Bońkowska, Trębska, Maliszewska, Ćwilówna, Turówna, Marowna i in.
odegrana będzie

W środę 15 b. m.	**W czwartek 16 b. m.**
JAZZ-BAND i NÓŻKI	ŻONA SIĘ NIE DOWIE
wielka rewja w 2 akt. 18 obraz.	wielka rewja w 2 akt. 18 obraz.

Pocz. 8-30 w. — Bilety w cenie od 1.70 do 7.20 wcześniej do nabycia w firmie Juljan Miecznikowski Lubelska 13 tel. 125.

דערמיט ווערט בעקאַנט געמאַכט דער גאַנצער אידישער בעפעלקערונג
אין קיעלץ און אין אומגעגענד, אז די
באַנק אודזיאַלאָווע, — קיעלץ, — באַדזענטינער 4.
האָט אָנגעהויבען איהר טעטיגקײַט דעם 1-טען סטיציען 1928 יאָהר.
ס'ווערען אָנגענומען מיטגלידער פון אַלע שיכטען פון דער בעפעלקערונג.
די באַנק גיט ארויס הלוואות, דיסקאָנטירט וועקסלען, נעמט אהן וועקסלען,
פאָלגענדיגס אינקאַסעס אויף קיעלץ און אַלע אנדערע שטעדט אין לאנד,
די אינקאַסעס ווערען אויסגעצאָהלט דעם זעלבען טאָג ווען זיי גיין אײַן.
אַלעס פיהרען מיר א דורך ביליג און רעיעל.
פאַר דער בעקוועמליכקײַט פון די קליענטען
איז די באַנק אויך טעטיג אין די אָווענד שעה'ען.

ביי ארטעריע-פערקאַלקונג פון די
געהירען און הארץ ווערט בעסער דורך
טעגליכען געברויך איין קליינע דאָזע
נאַטירליך „פראַנץ-יאָזעף“ ביטער וואסער
דער אויסגאַנג איז אָהן אנשטרענגונגען.
געשעצטע קליניק - לעהרער האָבען
זעלבסט ביי האלב געלעמטע קראנקע מיט
דעם פראַנץ Franciszka Józefa וואַסער
מיט דעם בעסטען ערפאָלג פון
דאָרט ריינינקייס געהיילט.

KINO „ODEON“ w RADOMIU.

Największy triumf polskiej kinematogr.
MogiłA NieznanegO ŻołnierzA
Dramat wielkiej miłości na tle nieśmiertelnej epopei walk o Polskę Niepodległą wg. znakomitej powieści ANDRZEJA STRUGA
Realizacja: Ryszard Ordyński. W rolach głów.: Gorczyńska Pancewicz Justian Grabowski Malicka Leszczyński Walter Marr i inni.
Od poniedziałku 13/II — Ceny normalne — Kupony ulgowe ważne.

PODZIĘKOWANIE.

Serdecznie dziękujemy Sz. P. Doktorowi STABHOLCOWI za troskliwą opiekę i zupełne wyleczenie syna naszego z niebezpiecznej choroby.

Benjamin Lew i żona.
Kielce.

ח. ראסנער.

פארוואס געהען די האנדווערקער מיט׳ן נאציאנאליטעטן-בלאק?

די וואהל-קאמפאניע צום סיים און סענאט איז איצט שוין אין סטאדיום פון קריסטאליזירונג. די יודישע גאס, וועלכע איז אין אנהייב געווען צוקלאפט און דעזארגאניזירט, הויבט זיך אן קלאר אריענטירען. דער געוואגטער דרייסטער שריט פון די יודישע נאציאנאלע געזונדטע גרופען, וועלכע זענען קעגען דראהונגען און שוועריגקייטען דאך צוגעטרעטען צום נאציאנאליטעטען-בלאק, הויבט אן צו געבען פרוכטען. די יודישע בעפעלקערונג, וועלכע האט שוין לאנג פיינד אלערליי קריכעריי און „מה-יפית׳ניקעס" קערט זיך אפ פון קירשברוין-ווערעמקרויט׳ס מכלומר׳שטען נאציאנאלען-בלאק, וועלכער איז געשאפען געווארען אונטער די לאזונגען פון קריכעריי און די איינציגע ארגומענטען זענען: די מורא פאר׳ן פריץ. דא סטראשען מיט ביוראקראטישע שיקאנעס. אבער מיר האנדווערקער וועלען קיינמאהל אויף אזעלכע וועגען נישט געהן,

די פיהרער פון דער האנדווערקער-בעוועגונג זענען אדורכגעגאנגען א גוטע און זאגאר רעוואלוציאנערע פאליטישע שולע און זיי וועלען קיינמאל נישט געהן אין די וועגען פון די איצטיגע גרויסע און קליינע סוחרישע פאליטישע פיהרער ווי די ווישליצקעס און ווערעמקרויט׳ס, ביי וועמען די אינטערעסען פון די ברייטע יודישע — און זאגאר סוחרישע מאסען פערנעמען דעם צווייטען פלאץ.

צום יודישען נאציאנאליזם האבען זיי זיך צוגעטשעפעט אין 22-טען יאהר ווי צו א אומפארמיידליכע שלעכטס אהן וועלכען מ׳קאן קיין מאנדאטען אין סיים נישט בעקומען... אבער ווי נאר ס׳איז דא א מעגליכקייט אנ׳אנדערע. איז הפקר פיעטרישקע. ווי ס׳דריקען זיך אויס די נעכטיגע „הייסע" יודען קירשברוין, פרילוצקי, ווישליצקי, וועלכע שאפען א יודישען נאציאנאלען-בלאק, וועלכער איז אין דער אמת׳ן א פיקציע, ווייל זיי שטופען דאך דעם וואגען פון א צווייטען קעגען וועמען זיי זענען פערפליכטעט און טארען אין ערגיץ נישט ארויסשטעלען קיין אייגענע יודישע ליסטע. זיי רופען די יודישע בעפעלקערונג צו שטימען אויף דער סאנאציע-ליסטע און נאר אין ווארשא און אין לאדז, וואו די סאנאטארען שעמען זיך ארויפצושטעלען יודען אויף זייער ליסטע, דערלויבט מען דעם נאציאנאלען בלאק ארויסצושטעלען אנ׳אייגענע ליסטע.

פרילוצקי דער נעכטיגער עקסטער נאציאנאליסט, יודישיסט און פריידענקער, ווישליצקי דער אסימילאנט און ביזנעס-מאן... וועלכער שמייכעלט אויף דעם רעליגיעזען פראגראם פון ה׳ קירשברוין און אויפ׳ן נאציאנאליזם פון פרילוצקי׳. געשעפט קאנצעסיעס; אט דאס איז זיין פראגראם (אט די אלע האבען זיך פעראייניגט און פערלאנגען די יודישע שטימען.)

איצט נאך א פאר ווערטער וועגען דער סאנאציע גופא.

אין 13-טען מאי 1926 בעת מארשאל פילסודסקי איז אריבער דעם רעכטען ברעג ווייסעל מיט זיין ארמעע, זענען אלע סימפאטיעס פון די יודען געווען אויף דער זייט פון מארש. יוזעף פילסודסקי. אין זיין קאמף מיט די ענדעקעס דעם געמיינזאמען שונא אונזערען וועט ער אונז שטענדיג האבען מיט זיך, אונזערע סימפאטיעס צום מארשאל פילסודסקי האבען מיר ארויסגעוויזען נישט ערשט בעת די וואהלען נאר אין יענע טעג, ווען מארשאל פילסודסקי איז נאך געווען א איינפאכער בירגער אין סולע׳אוועק. אין אויגוסט 1925 יאהר בעת אונזער ערשטען האנדווערקער קאנגרעס, ווען דער נאמען פילסודסקי איז נאך געווען האלב פערגעסען, האבען טויזענדער האנדווערקער-דעלעגאטען פון טעאטער „ספלענדיד" געשיקט זייער הערצליכען גרוס פילסודסקי׳ן נאך כולעיאוועק.

צי האט אבער די רעגירונג פון דער סאנאציע, וואס רעדט אין פילסודסקי׳ס נאמען געפרובט די יודישע פאסטולאטען צו פערווירקליכען אין לעבען? אדער צי האט די סאנאציע, וועלכע האט געהאט 2 יאהר אזא קראפט איבער דעם איצטיגען סיים אזוי, אז די קאנסטיטוציע איז געווארען געענדערט — געפרובט די וואהל-ארדינאציע אויך ענדערען אזוי, אז פערשידענע יודישע פאליטישע און ווירטשאפטליכע גרויסע ארגאניזאציעס זאלען קאנען האבען זייער געהעריגע רעפרעזענטאנץ אין סיים און סענאט, דאס איז דאך נישט געטון געווארען... צי האבען מיר יודען, וועלכע צעהלען 3 מיליאן בירגער נישט דאס רעכט אויף אנ׳אייגענע רעפרעזענטאנץ?

און וואס פאר א פראגראם בנוגע אונז יודען בכלל און די יודישע האנדווערקער בפרט רוקען די דאזיגע גרופען ארויס? דאס זאגט מען איבערהויפט נישט.

אבער א טעות אין חשבון. נאך דרייסיג יאהר קאמף פאר אונזערע נאציאנאלע רעכט. פאר פולשטענדיגער גלייכבערעכטיגונג. וועלען מיר דעם קאמף נישט אפשטעלען ביז מיר וועלען אונזער רעכט געווינען.

נאך איז די גזירה וועגען זונטאג-רוה נישט אפגעשאפט, נאך פרעסט אונז דער שווערער שטייער וואס ליגט בעזונדער אויף דער שטאדט, וואו יודען וואוינען אין קאמפאקטע מאסען,

הינטער די קוליסען פונ׳ם אמאליגען מאגנאטען לעבען אין ראדאם.

24 פון מלך אביון.

דער ערשטער קרבן.

ס׳זענען אוועק א שיינע פאר טעג און ביילקע, די טאכטער פון ראדאמער לעדער-סוחר ח. האט געזונקען איבער׳ן קאפ אין דושיגען טומעל פון די רייצענדסטע פערחיילונגען אין בוקארעשט. דאס דאזיגע בעשיידענע און צנועה׳דיגע מיידעל, געבוירען ביי פרומע און חסידישע עלטערען, וועלכע האבען איהר ערצויגען לויט דער יודישער זיטליכער טראדיציע און איינגעפלאנצט אין איהר דאס געפיהל פון פרויען-שטאלץ און בושה, דאס זעלבע חסידישע און פון יחוס-אפשטאמענדיגע מיידעל, האט איבערטרעטענדיג די שוועל פונ׳ם קאלאריט-רייכען גן-עדן פון דער אויסלענדישער גרויסשטעדטישקייט, זיך גענצליך בעפרייט פון איהר ביז-אהעריגער געצוימטער, מיידעלשער אויפפירונג. דא אין דעם פרעמדען אויסלאנד האט דער פארבענרייכער לעבענס-ליסט איהר א בליאסק געטוהן אין די אויגען. אז זי האט זיך איינגאנצען מיט איהר נשמה פיבער אריינגעווארפען אינ׳ם זידיגען קעסעל פון די צעווילדעוועטע אינסטינקטען און ליידענשאפטליכע פערלאנגען.

דאס ראדאמער חסידישע מיידעל, דערשטיקענדיג אלע יאהרען און זיך אין די טיפסטע טיפעניש פון איהר מיידעלשער נשמה איהרע עראטישע שטימונגען און איהרע פרויליכע ליידענשאפט׳ס-בעגעהרען, פערדעקענדיג זיי מיט דעם שלייער פון צנועות און יורישליכער זיטען-מאראל — האט זעענדיג אין בוקארעשט מיט איין מאהל אויפגעוואכט און איהר הארץ האט זיך צועפענט ווי א צושטורעמטער טייפון, וואס לויפט מיט א געוואלדיגען אומפעט. וואס קיין שום קראפט קאן עס איינהאלטען.

ביילקע דאס שטילע, נאאיווע מיידעל, די, וואס שטענדיג איז זי געווען א שטוב-זיצערין און די אויסערליכע וועלט רעכט נישט געקאנט, די, ביי וועלכע אויסער דער טאטישי און מאמישי האט גארנישט עקזיסטירט, — דערזעהענדיג די ברייט-צופלאמטע לוקסוס-ארעמס פון דער רומענישער רעזידענץ, איז זי איינגאנצען בערוישט געווארען. פאר איהר האט זיך מיט א מאהל בעוויזען צופיעל רייץ פון דער בלענדענדיגער ליבע וועלט. דער דאזיגער שניידיגער רייץ האט אויפגעפלאמט איהר דערשטיקטען און איינגעשלאפענעם טעמפעראמענט און ביילקע, פערגעסענדיג ווי א שכור׳ע אן אלעם, האט אויסגעטוהן איהר שעמעוודיגקייט און צנועות און געלאזט זיך אין דעם ווילדען טאנץ פון עראטישען אויפברויז.

ביילקע האט זיך אין תחילת געוואלט איינרעדען און פערענטפערען איהר פלוצלינג צו-האסטיגער ענדערונג מיט זעלבסט-אבנארעריי. ביילקע האט געוואלט בערעכטיגען איהר יעצטיגע צולאזענקייט דערמיט, וואס זי האט זיך געוואלט בעשאפען א גלויבען, אז דאס ערלויבט זי זיך נאר דערפאר, וואס דער יונגער פיינדריך וועט זיין איהר חתן. צוליב אט דער האפנונג, וואס איז געווען ביי איהר א בעשטימטע זאך, האט זי זיך איינגאנצען פערגעסען,

נאָך ווערען יודען אויף רעגירונג'ס-
שטעלעס כמעט נישט אָנגענומען.
וואָס אַמבעלאַנגט צו אונז, יודישע
האַנדווערקער, האָבען מיר גראַד פון
די סאנאציע-רעגירונג בעקומען דאָס
צעכען-געזעץ, וואָס בעדראָהט די עג-
זיסטענץ פון צענדליגער טויזענדטער
האַנדווערקער - פאמיליעס. מיר האָבען
איך געפיהלט אונזער „גלייכבערעכטי-
גונג" דאמאלס, ווען די פ. ק. אָ. האָט
ארויסגעגעבען די ערשטע קרעדיטען
פאַר די האַנדווערקער פיר און א האַל-
בען מיליאָן זל. פון וועלכע די יודישע
האַנדווערקער, וועלכע בילדען 55
פראָצ. בעקומען קוים אַ האַלבען מיל-
יאָן.

דאָס בעווייזט: אז אונזער לאגע, סיי
אַלס יודען, סיי אַלס האַנדווערקער,
האָט זיך אין די לעצטע צוויי יאָהר
נישט פערבעסערט, אז דער קאַמף פאר
רעכט מוז ווייטער פאָרטגעזעצט ווערען
און, אז אונזער וואָרט מוז געהערט ווע-
רען פון דער טריבונע פון סיים, הויך
און ווירדיג. די איצטיגע וואהל אָרדי-
נאַצ'ע, וועלכע איז געשאפען געוואָרען
דורך דעם גלת לוטאסלאַווסקי איז
ספעציעל געאָרדענט, אז מיר יודען
זאָלען קיין פערטרעטער אין סיים נישט
האָבען. מיר האָבען דעריבער געשלאָ-
סען א טעכנישען בלאָק מיט די נאַציאָ-
נאַלע מינדערהייטען, וועלכע קעמפען
אויך פאר זייערע רעכט, כדי מיט גע-
מיינזאמע כחות זיך דערשלאָגען צו א
געהעריגע רעפרעזענטאַנץ אין סיים און
סענאַט.

דער צ. ק. פון צענטר. יוד. האנדוו.
פערב. האָט אויף זיין פלענאַר-זיצונג
ריכטיג אָפגעשאָצט די לאַגע, אַז מיר
קענען נישט געהן אין די וועגען פון
דער אַלטער אסימילאַציע, אין די ווע-
גען פון קריכערייען און אויסבעטלען
ביי וועמען ס'זאָל נישט זיין. מיר קאָ-
נען זיך אויך נישט בלאָקירען מיט
אַסימילאַנטען, קלעריקאַלען און פּאָלי-
טיקער, וועלכע האָבען צוריק אָנגענומען
די טאַקטיק פון די אַלטע אסימילאַטאָ-
רען.

מיר מוזען קעמפען צוזאַמען מיט די
נאַציאָנאַלע און דעמאָקראַטישע פּאַר-
טייען, וועלכע וועלען אונז מיטהעלפען
אין קאַמף פאר פולער נאַציאָנאַלע
גלייכבערעכטיגונג.

■■■■■■

צי וועט די שטייער-לאַסט ענדליך פערלייכטערט ווערען?

די רעדע פון פינאַנץ-מיניסטער טשע-
כאָוויטש לכבוד ניי-יאָהר וועגען די
שטייער-רעפאָרמען, וואָס די רעגירונג
האָט בדעה איינצופיהרען, האָט ווייט
נישט בעפרידיגט די שטאָדטישע-בעפעל-
קערונג, וועלכע שטיקט זיך אונטער
דער לאַסט פון די שווערע שטייערען.
די אויסטיהרונגען פון פינאַנץ-מיניסטער,
אַז אין משך פון לעצטען יאָהר איז דער
ביודזשעט געדעקט געוואָרען מיט אַנ-
עודף פון 265 מיליאָן זל. האָבען אַרויס
גערופען אַנ'אַלגעמיינע צופרידענהייט,
אָבער דער דאָזיגער עודף דאַרף דאַך
אויך דינען אַלס יסוד אדורכצופיהרען א
רעפאָרם אין שטייער-סיסטעם, אויף
וואָס עס וואַרט מיט אונגעדולד די
גאַנצע בעפעלקערונג. די דאָזיגע רע-
פאָרם פערלאַנגט מען נישט דערפאַר,
ווייל מ'וויל זיך בעפרייען פון די מלוכה-
התחייבות'ן נאָר פשוט, ווייל דאָס איז
א ווירטשאַפטליכע נויטווענדיגקייט.

דער הויפט-פעהלער פון אונזער שטיי-
ער-סיסטעם און דאָס בעשווערט אַמ-
שטאַרקסטען די שטאָדטישע בעפעלקע-
רונג איז דער אַומזאַץ שטייער. דאָס
האָט אויך אַנערקענט דער פינאַנץ-
מיניסטער. אָבער כל זמן, האָט געזאָגט
מיניסטער טשעכאָוויטש די אנדערע
שטייערען וועלען נישט געהעכערט ווע-
רען אין אַזא מאָס אז זיי זאָלען דעקען
דעם שאַדען וואָס די מלוכה וועט האָ-
בען דורך רעפאָרמירען דעם אומזאַץ-
שטייער וועט דער דאָזיגער שטייער
בלייבען ווי געווען. די דאָזיגע בעהויפ-
טונג איז אָבער נישט קיין ריכטיגע,
ווייל מיר האָבען דעם בעסטען בעווייז
אין דייטשלאַנד, וואו מ'האָט פעריקלע-
נערט דעם אומזאַץ שטייער און דאַך
האָבען זיך דאָרט די הכנסות נישט פער-
קלענערט דערפאַר. ווייל אַ דאנק דעם
פערקלענערען דעם דאָזיגען שטייער
האָט זיך בכלל דער אומזאַץ פערגרע-
סערט און די סוחרים גיבען אָן, אויך
צוליעב דער זעלביגער סיבה, ריכטיגע
ציפערען פון זייערע סחורה-אומזאצען.

מיר וועלען שוין זיין געצוואונגען
צו וואַרטען ביז ס'וועט זיך צונויפגע-
קומען דער נייער סיים, וועלכער וועט
אָנגעהמען א פראָיעקט וועגען שטייער-
רעפאָרמען, וועלכען די רעגירונג וועט
פאָרלעזען.

ווי דער דאָזיגער סיים וועט אויס-
זעהן, ווי כ'וועלען דאָרט זיין די כחות
פערהעלטנישען, קען מען זעלבסטפער-
שטענדליך נישט פאָראויסזעהן. רעכע-
נענדיג זיך אָבער מיט דער פראָפעסיאָ-
נעלער סטרוקטור פון דער פוילישער
בעפעלקערונג, קען מען זיכער ערוואַר-
טען, אז אויך אין נייעם סיים וועט
דאָס דאַרף האָבען אַ גרעסערע רע-
פרעזענטאַנץ ווי די שטאָדטישע בע-
פעלקערונג. צוליעב דעם קען מען
שטעלען אונטער א פראַגע-צייכען, צי
די שטייער-רעפאָרם וועט אדורכגעפירט
ווערען אין דעם זין, אין וועלכען זי
איז ווירקליך נויטווענדיג.

ס'קען קיין רייד נישט זיין וועגען א
ריכטיגער שטייער-רעפאָרם כל זמן עס
וועט נישט אָפגעשאַפט ווערען די גרוי-
סע עולה, אז די דאָרפישע בעפעלקע-
רונג וואָס בילדעט צוויי דריטעל פון
אַלע איינוואוינער אין פוילען, זאָל
נאָר צאָהלען 17 פּראָצענט פון דער

אַז זי וועט מאַרגען, אָדער איבערמאָר-
גען ניכטערער ווערען און סוף כל
סוף זיך מוזען אהיימקעהרען. ביילקע
האָט, ווען גלאַנץ און דייץ האָבען
עלעקטריזירט איהרע געפיהלען, נישט
געטראַכט וועגען דעם, אַזעלכע מחשבות
האָבען איצט ביי איהר אין קאָפּ קיין
שום אָרט נישט פערנומען. זי האָט
איצט אונטער'ן היפּנאָז פון די צושריגע-
נע און צעבושעוועטע לעבענס-כוואַליעס
פון בוקארעשט, איבערגעגעבען איהר
וועזען, איהר נשמה, איהר קערפּער
און נאָך מעהר, אפילו איהר גורל —
אין די אָרעמס פון דעם שעהנעם
ברונעטען יונגען פיינריך, וועלכער האָט
זי געכשופ'ט מיט זיין העלדישען קער-
פער-געבוי און עלעגאַנץ און צו וועל-
כען איהרע אַלע מיידעלשע חלומות
האָבען געצויגען מיט א אומבעגרעניצ-
טער בענקשאַפט.

ביילקע האָט איהר גאַנצען צוטרוי
איהר גלויבען און בטחון געשאָנקען
דעם רבנישען זוהן פון אונגאַרן און
איצט געוואָרענעם מיליטערישער פיינ-
ריך. איהר איבערצייגונג אין זיין עהר-
ליכקייט און אנשטענדיגקייט האָט זיך
געשטאַרקט פון מינוט צו מינוט, פון
דעם מאָמענט אָן ווען ער האָט איהר
אין איינע פון די פרעהליכסטע אָזענ-
דען אין גרעסטען רעסטאָראַן פון בו-
קארעשט, זיך ערקלערט אין ליבע און
געשוואוירען, אַז ער נעמט זי פאר א
כלה.

דער יונגער פיינריך האָט שוין גע-
האַט א אויסגעפּרובטע רוטין און א
אַלטע פראַקטיק ווי אַזוי צופאַנגען נאַ-
איווע פרויען-הערצער און ביי זיי
אַוועקרויבען דאָס שענסטע, דאָס היי-
ליגסטע און דאָס טייערסטע. זייענדיג
ווירקליך פון דער היים זעהר רייך האָט
ער זיינע קרבנות אריינגעווייזען שטענ-
דיג זיין פרייטען ושעמנו, וואָס ער האָט
אויף זיי געווינט א סך געלד און זיי
צוגעטיילט פון די בעסטע און קאָסט-
באַרסטע פערגוויילונגען און פערגעני-
גענס. ביי איהם איז קיין שום זאַך
נישט צו טייער געווען אין
ער האָט פשוט בעוואָרפען זיינע געליב-
טעס מיט די הערליכסטע פרעזענטער
און צירונגען און דורך זייער הילף און
רייץ האָט ער זיך געקייפט דעם גרעס-
טען צוטרוי, א דאַנק וואָס ס'איז איהם
לייכטער אָנגעקומען צו דערגרייכען
זיינע אוואנטוריסטישע צוועקען.

דאָס זעלבע מיטעל האָט ער אייך
אויסגענוצט ביי ביילקע. חאָטש ער האָט
גוט געוויסט, אז זי האָט נענוג געלד,
אַז איהר טאַטע האָט איהר מיטגעגע-
בען א ריזיגע סומע קראָנען צו קויפען
אין בוקאַרעשט פערשידענע הערליכע
טייערע זאַכען, ווי אויך אויסצוטוישען
זיי אויף אויסלענדישע וואַליוטע, וואָס
האָט בעדייטענד-ביליגער אויסגעמאַכט
ווי אין ראַדאָם; נישט קוקענדיג דער-
רויף, האָט דער אונגארישער פיינריך
האָט געוויכט, אז ביילקע טראָגט אין
איהר פּאָרטפעל א סך געלד, פאר וואָס
זי האָט צו ערלעדיגען פערשידענע גע-
שעפטען פאר איהר טאַטען און נאָך
מעהר: חאָטש ביילקע האָט פראָפּאָנירט
און געוואָלט פאר א טייל פערגוויילונגען
און בעזוכען אויף די קאָנצערטען, קאָ-
לאַציעס בעצאָהלען, זי האָט זיך איינ-
פאַך געבעטען איז מיט'ן גאַנצען האַרץ
בעשטאַנען מפקיר צו זיין דעם טאַטענס
געלד — האָט דער פיינריך פונדעסטוועגען
נישט געוואָלט איינגעהן דערויף.
נאָר פאר אַלעם האָט ער בעצאָהלט
פון זיין אייגענער טאַש. דאָס איז נאָך
נישט געווען אַלעס. דער יונגער פיינ-
ריך האָט ביילקע ארומגעפיהרט אין די
גרעסטע ערשטקלאַסיגע בוקאַרעשטער
קאָנפעקציע-געשעפטען, וואו ער האָט
געקויפט פאר אייגען געלד פערשיעדע-
נע קאָסטבאַרע זאַכען און ממש זיך
געבעטען ביי ביילקע זי זאָל דאָס צו-
נעמען.

אַזא האַנדלונג האָט אויף ביילקען

אלגעמיינער סומע פון אלע אינדירעקטע שטייערן. ס'איז דאך קלאר, אז אויב מ'וויל אביסעל פערלייכטערען די שטייער-לאסט פון דער שטאדישע בעפעלקערונג, קען דאס געשעהען נאר דאן, ווען דאס דארף וועט דארפען מעהר צאהלען. וואס אינטעליגענטער און בעוואוסטזיניגער עס וועלען זיין די פארשטעהער פון דארף, אלץ גרעסערע האפנונגען קען מען לעגען דערויף, אז די פויערים-דעפוטאטען גופא וועלען צוליב'ן אלגעמיינעם ניצען פון לאנד מסכים זיין אדורכצופיהרען א שטייער-רעפארם.

די דאזיגע רעפארם דארף אבער נישט געהן אין די ריכטונג, ווי ס'האט זי פארגעלעגט דער פינאנץ מיניסטער: אנשטאט צו פערקלענערען די שטייער-לאסט, רעדט מיג. טשעכאוויטש וועגען איינפיהרען נייע שטייערן. דאס זענען נייע ווירטשאפטליכע עקספערימענטען, פון וועלכע די איצטיגע רעגירונג האט זיך אבגעזאגט און מיט רעכט.

אין די ראהמען פון איצטיגען הכנסה-שטייער קענען איינגעפיהרט ווערען א רייהע רעפארמען ווי למשל, אבשאפען די פריווילעגיעס פאר פויערים, וועלכע זענען בעפרייט פון דאזיגען שטייער, אויב זיי פערמאגען נישט מעהר ווי 15 מארגעס לאנד, ווי אויך בכלל ענדערען די שטייער-סקאלא, וועלכע שטאמט פון די צייטען, ווען דער זלאטי האט געהאט א פול גרעסערען ווערט. אויך דאס פערקלענערען די הויך פון אומזאץ שטייער, וואלט מען געקאנט לייכט אדורכפיהרען נישט בעריהרענדיג די אלגעמיינע ראהמען פון אונזער שטייער-סיסטעם.

טאקי איצט, בעת מיר שטעהען אין סאמע ברען פון דער וואהל-קאמפאניע, דארפען די וועהלער פאדערען פון די קאנדידאטען, וועלכע ווערען ארויסגעשטעלט צום סיים און סענאט, אז זיי זאלען זיך ארויסזאגען וועגען זייער שטעלונג אין דער פראגע פון ענדערען דעם ביז-איצטיגען שטייער-סיסטעם, אין די געזעצגעבערישע אינסטיטוציעס דארף מען טאקי שיקען נאר אזעלכע, וועלכע האבען מיט זייערע ביז-איצטיגע מעשים בעוויזען, אז די דאזיגע פראגע איז זיי נאהנט צום הארצען און זיי וועלען פאר איהר קעמפען אין סיים און אין סענאט

ד"ר ב. ס.

כ'זוך דעם ערשטען פלאץ.

(כמעט א פלאטפארם.)

ווער איך בין? דאס וועט איהר זיך אין א חודש ארום דערוויסען. וואס איך בין, וועלכע פארטיי איך רעפרעזענטיר, וועלכע ריכטונג איך פערטרעט? — דאס קען איך, צוליעב ריין „פרינציפיעלע טעמים" נישט זאגען. גענוג, אז איך זוך דעם „ערשטען פלאץ" אויף א וואהל-ליסטע, פון וועלכער ליסטע? — דאס אינטערעסירט מיך גראד נישט. דער בלאק, יענער בלאק — דער עיקר א בלאק. און א בלאק וואס האט שאנסען. און נישט נור שאנסען סתם. איך זוך א געזונדטען בלאק, וואס איז נישט געקלעבט מיט ניכטערן שפייעכץ, א בלאק וואס ביי איהם זאל איך זיין זיכער מיט מיין מאנדאט.

איהר ווילט זיך בעקענען מיט מיינע קוואליפיקאציעס? איהר ווילט וויסען, צי איך בין ראוי צו זיין א שליח ציבור, צי איך האב רעכט צו רעדען אין נאמען פון „כלל-ישראל"? אויב אזוי, אויב איהר צווייפעלט אין מיין רייפקייט צו זיין א פאסאל בישראל, מוז איך אייך שוין ערקלערען, ווער איך בין, וואס איך בין און מיין פאליטישע קאריערע.

ווי איהר קוקט מיך אן, בין איך א פרעזעס פון א פעראיין, וואס ציילט א חוץ דעם פרעזעס, צוויי וויצע-פרעזעסען, א גרויסען סעקרעטאר און א קליינעם סעקרעטארטשיק, אויך צוועלף אקטיווע „טשלאנקעס", צוזאמען מיט דער פערוואלטונג האט דער פעראיין א קיבא-לן פון ניינצעהן „טשלאנקעס". אויב מיר זאלען מצרף זיין דאס יונגעל, וואס קערט אויס, האב איך גאנצע צוויי מנינים מיטגלידער.

די אויפגאבען פון פעראיין ווילט איהר וויסען? צו וועלכע כפרות דארף דען א פעראיין אויפגאבען? גענוג, אז ער האט א נאמען, גלייכט אויס „פרעטענסיעס", פון צייט צו צייט מאכט מען א דקידה'לע, פאר דער טיר הענגט א שילדעל „זוויאנזעק", אין דעם „זוויאנזעק" שטעהט א לאנגער טיש מיט א גרין טישטוך, א גלעקעל, א סעקרעטאר, מיט „ספראוואזדאניעס". הקיצור: א פעראיין מיט אלע קלומפערלעך.

נאר, ווי זאגט איהר? אויף אלעם קומט א צייט, אויך אויף מיר, שמעלקע פרעזעס, איז געקומען א צייט. אזוי ווי ס'האט זיך געמאכט די מעשה בלאקען, האב איך מיך ארומגעזעהן, אז איך בין נישט פון צוויי פאר א דרייער. איך האב דערשנאפט מיט מיין פאליטישען חוש, אז איצט איז געקומען די צייט, אז איך, שמעלקע פרעזעס, זאל עולה לגדולה זיין. ביי אזא בלאקעכץ, קען אמאל פאר מיר אויך עפעס זיך אויסבלאקלען. אי, ווי קום איך, פראסטער חי וקים צו אזעלכע השגות? וואטערע העזה, פרעגט איהר, האט א יוד א שלימזל (ווי מיין ווייב רופט מיך), צו וועלען פיגורירען אויף א וואהל-ליסטע צום סיים? עך, נארישקייטען. מ'דארף זיין א גרויסער חוצפה'ניס.

געווידקט בעצויבערענד. זי האט דערין געזעהן א סימן און דעם בעסטען איבערצייגענדיגסטען בעוויז, אז נישט אנדערש, נאר דער יונגער פיינריך איז אין איהר ווירקליך פערליבט און די דאזיגע פרעזענטער זענען נישט אנדערש ווי אנ'אנהויב פאר ווייטערע כלה-מתנות. ביילקע האט דעריבער נאך אזא האנדלונג און פעראינטערעסירונג גענצליך פערלוירען איהר גלייכגעוויכט און אהן צו האבען דעם קלענסטען פערדאכט און צווייפעל האט זי ערפילט מיט דער גרעסטער צופריעדענהייט אלע צערייצטע פערלאנגען פון איהר פערגעטערטען געליבטען.

ביילקע האט אין בוקארעשט פערברענגט העכער צוויי וואכען און דורך דער צייט איז זי צוגעבונדען געווארען צום פיינריך ווי א געטרייע פרוי צו איהר מאן אין די ערשטע חדשים נאך דער חתונה. זי האט אהן איהם נישט געקאנט לעבען א מינוט, געוויזען טעג און אפשר אלע. ווען זי האט נישט געקאנט בלייבען ווארטען אין האטעל ביז וואן איהר געליבטער וועט קומען פון זיין אמטליכע דיענסט, און זי האט זיך שעה'ען פריהער געדרייהט פאר דער מיליטערישער געביידע, וואו דער פיינריך האט געארבייט. זי האט געבענקט און מיט דער גרעסטער אומגעדולד ערווארט די מינוט ער זאל זיך פאר איהר בעווייזען.

דעם יונגען צולאזטען פיינריך האט, אפנים, נישט שטארק געשמעקט די צושטארקע צוגעבונדענקייט ביילקעס צו איהם. ער האט בעמערקט אין ביילקעס ליבע-שטורעם, אז זי טראכט נישט קיין שפאס און מיינט טאקע אויף אנערנסט, אז ער וועט פאר איהר א חתן ווערען. ער האט, נאכדעם ווי ער האט זי שוין געהאט אויסגענוצט און מיט איהר יונג-צאפעלדיגע פרישקייט געזעטיגט זיינע ווילדע עראטישע אינסטינקטען, — געטראכט פלטנער ווי אזוי פון איהר פטור צווערען. איהם האט שוין אנגעהויבען ווערען אונבעקוועם וואס דאס דאזיגע מיידעל לאזט איהם נישט געהן אליין קיין איין טריט און איהר בעציהונג צו איהם ווערט פון מאהל צו מאהל מעהר היימישער, גלייך ווי ער וואלט שוין גענומען מיט איהר חופה וקדושין. ער האט דעריבער גלייך אנגעהויבען צוטראכטען א וועג ווי אזוי זיך צו בעפרייען פון איהר. דעם ערשטען טריט דערצו האט ער געמאכט, וואס ער האט פלוצים נאך א נאכט פערברענגען מיט ביילקע אין האטעל, ערקלערט איהר ביים אויפשטעהן פון שלאף, אז דאס זיין דא אין בוקארעשט איז שוין גענוג און אז, זי ביילקע דארפט געדענקען, אז איהר טאטע און מאמע וואהנען אין ראדאם, וואו מען קוקט זי זיכער אויס יעדען טאג און דער עיקר, אז זי דארף דא נאך ערלעדיגען דעם טאטענס געשעפטען. אין זעלבען טאג טאקי האבען ביילקע מיט איהר בעגלייטער אלץ ערלעדיגט. איינגעקויפט ווערטפולע זאכען, געקויפט אויסלענדישע וואליוטע און אויף צומארגעס האט זי געזאלט דער יונגער פיינריך בעגלייטען מיט דעם אלעם טאקע גלייך קיין ראדאם. דער רבנישער זוהן פון אונגארן האט איהר פערזיכערט, אז צוליב איהר נעמט ער ארויס א ספעציעלע בעשייניגונג פון דער קרייז-קאמענדע אין בוקארעשט אויף די זאכען, א חוץ דעם א אורלויב אויף 8 טעג און טאקי דורך דער צייט, וואס ער וועט זיין אין ראדאם, תנאים שרייבען מיט איהר.

ביילקע האט אלץ געגלויבט. ס'האט איהר אויסערגעוועהנליך אימפאנירט זיין דזשענטעלמענערישקייט, וואס ער האט נישט גענאסען אפילו קיין איין העלער פון איהר געלד און דאס וואס ער האט זיך אזוי פיעל בעמיהט זי זאל אהיימפיהרען באמת פערדינסטפולע זאכען, פון וועלכע דער טאטע וועט זיין

און אזוי ווי דאס לעצטע ד. ה. חוצפה, האב איך גענוג און אזוי ווי א פרעזעסאדע וויזיט-קארטע האב איך, א ווייב האב איך און טאכטער חתונה צו מאכען דארף איך אויך, טא פארוואס פרעג איך אייך, זאל איך נישט ווערען א „פאסאל נא סעים"? וואס איז, ס'איז א שלעכטע פרנסה? מ'זיצט אינדערהיים און אין ווארשא, אויף דער וויעיסקא גאס — וואקסט...

אז איך בין א פאסיגער קאנדידאט צום סיים, האב איך מיך דערוואוסט די לעצטע פאר וואכען. ווי נור מ'האט גענומען רעדען וועגען וואהלען. בלאקען שפאלטונגען, פעראייניגונגען, קאנסאלידאציעס און קאמבינאציעס, האבען זיך צו מיר גענומען שיטען דעלעגאציעס, שליח'ים. מ'האט מיר גענימען טאפען דעם דופק, מ'האט מיך גענומען אויפ'ן פערהער: מיין „שטעלונג" צו דעם, אדער צו יענעם בלאק... מ'האט מיר געגעבען אנצוהערענישען, איין דעלעגאט האט מיר מאטעמאטיש בערעכענט וויפיל מאנדאטען „זיין" בלאק וועט ציהען און אויב איך זאל אפילו שטעהן אויפ'ן צעהנטען ארט האב איך דעם מאנדאט אין דער קעשענע.

איז געקומען א צווייטער דעלעגאט און האט מיר ווידער „מאטעמאטיש" בעוויזען, געצייכענט מיט א בליי-פעדער, ווי א גענעראל אויף דער מאפע, וויפיל „געזיכערטע" מאנדאטען „ער" האט, אז דער צווייטער בלאק איז נור א פיקציע און איך קען, חלילה וחלילה, נאך אמאהל „דורכפאלען". אויב איך וועל מיך נישט „זלאנטשען" מיט „זיין" בלאק.

דערהערט מיין ווייב די אנצוהערענישען, די פראפאזיציעס, ווי מ'רייסט זיך וועגען מיר. און פון די גאלדענע בערג, וואס מ'זאגט מיר צו, פאלט זי אן אויף מיר און וויל מיך דורס זיין: „וואס שלאפסטו אין אנגעטועכץ. וואס? אז מ'בעט, זאגט זי, א פארך צום מנין, האלט ער זיך דערונטער. שוין, איז זי ארויס פון די כלים, זאלסטו צוקלאפען. זאג איך דיר, דו הערסט, זאלסט מיר שוין צוקלאפען און א דעפוטאט זאלסטו מיר ווערען, נישקשה אזוי פיל שמעלקעס וועלען זיין אין סיים, טא זאל זיין נאך איין שמעלקע!... —

אז איך האב מיין יודענע גענומען דעם ענין צוצולייגען אויף קליין געלד, אז דא האנדעלט זיך קודם כל וועגען דעם פלאץ, האט זי מיך ערשט גענומען יאדען: „די הערסט שמעלקע — האט זי מיר קיין רוה נישט געגעבען — דו זאלסט דיך נישט לאזען „אנקוטערן", למען השם זאלסטו דיך שטעלען אויפ'ן „ערשטען פלאץ"... —

אז איך האב געהערט די הבטחות פון די בלאק-דעלעגאטען און דע-שפיוט דעם פייער, וואס מיין ווייב האט מיר אונטערגעלייגט, בין איך איזעק אין פעראיין צוזאמענגערופען אן „אגולנע נאדזוויטשיינע פערזאמלונג". אויף דעם „פאושאנדעק דזשענני" האב איך כלומרשט געשטעלט פונקטען פון נעכטיגע טעג ווי „פערבעסערען" די לאגע פון די מיטגלידער, „פאדאטקעס" און אנדערע „אנגעזעהאגטע" סוחרישע פראגען, און צום סאמע סוף האב איך געשטעלט א פונקט: „די שטעלונג פון פעראיין צו די סיים-וואהלען".

צו דער „אגולנע נאדזוויטשיינע זעבראניע" זענען געקימען אלע מיטגלידער „ען קארפארע", אזוי ווי זיי זענען געבאקען. דער „זאוואנד" מיט די צוועלף „פשלאנקעס" (אקעגען די צוועלף שבטים) איך אליין בין ארויסגעטרעטען אלס רעפערענט. איך האב אנגעוויזען, אז אזא „קענבערשאפט", וואס צוזאמען מיט די ווייבער ציילט זי אנ'ערך פון 25 ביז 30 נפשות, מוז אנבעמען א „שטעלונג" צו די וואהלען, און דער עיקר איז — א „רעזאלוציע"!..

די „רעזאלוציע" האב איך, פערשטעהט זיך, געהאט א פערטיגע אין דער טאש. גוט אדורכשטודירט און אויסקאמבינירט, געקניפט און געפאקטען, מיט אזא מין רוין דרזין-שפראך, אז מ'זאל שפעטער קאנען טייטשען, ווי מ'וויל, אז זי זאל קאנען זיין אי מילכיג אי פליישיג, אי פארווע, און אויב איהר ווילט, שמעקט זי מיט גארנישט און ווידער פערקעהרט: איז זי גארנישט שמעקעדיג...

מיין רעזאלוציע וואס איז אנגענומען געווארען פון דעם גאנצען „אוידיטאריום" איינשטימיג, האב איך באלד „אנלאשטשט" אין די גאזעטען, באלד האבען זיך צו מיר געוואשען די צייטונג'ס מענשען, מ'האט מיך גענומען אינטערוויואירען כ'זאל ארויסזאגען מיין „פלאטפארם". איצט איז שוין שמעלקע פרעזעס א שם דבר אין די גאזעטען, און איצט זוך איך טאקע א בלאק א געזונטען בלאק. דער עיקר איז — „דער ערשטער פלאץ".

צו וועלכער פארטיי איך געהער, ווילט איהר וויסען? — דאס וועט איהר געוואויר ווערען אי"ה אין א חודש ארום.

י. אב—נעק.

וואס הערט זיך אין ראדאם.

פון וואהל-מיטינג אין קינא „קארסא".

דער מאסען מיטינג, וואס דער היגער נאציאנאליסטען-בלאק האט איינגעארדענט דעם פערגאנגענעם שבת האט צונעצויגען א ריזיגען עולם. א גוואלדיגען אינטערעס צום מיטינג האט ארויסגערופען דער רעפעראט פון געוו. דעפ. יצחק גרינבוים. אויבוואהל דער מיטינג איז געווען אפישירט אויף איינס נ. מ. איז שוין 12 אזייגער דער גרויסער זאהל פון קארסא געווען בעזעצט פון א אונגעהויערען גרויסען עולם. אזוי אז איינס אזייגער האט די פאליציי אויפגעהערט אריינצולאזען די כסדר וואקסענדע מאסע, מיט'ן מאטיוו. אז דער זאהל איז איבערפולט און קאן שוין מעהר נישט אריינגעמען קיין מענשען. דער געדראנג פון נייגעריגע האט געוואקסען פון מינוט צו מינוט, אין נישט קאנענדיג זיך אריינבעקומען אין זאהל זענען זיי אין א צאהל פון טויזענדטער געבליבען שטעהן אין דרויסען אויף דער גאס ארום דער קינא-געביידע.

ארום איינס הערט דער מיטינג געעפענט און ה' גרינבוים האלט דאן אן א'אנדערטהאלבען-שעהדיגע רעדע, אין וועלכער ער בעמיהט זיך אויף א

זעהר צופריעדען און מאכען דערמיט אויסגעצייכענטע געשעפטען. אזוי ווי יענער טאג איז געווען דער לעצטער פון די ליכטיגע און פרעהליכע טעג אין בוקארעשט, האט דאס פארל בעשלאסען צו פערברענגען די נאכט פארן אוועקפאהרען אין איינעם פון די גרעסטע נאכט-לאקאלען אין בוקארעשט. אין זיי האבען ווירקליך פערברענגט אין דעם פא-נעמסטען און שענסטען קאבארעט, וואו מ'האט זיך געלאזט וואוילגעהן און מיט פולע בעכער'ס געטרינקען די לעצטע שעה'ען פון אויסלענדישען גענוס און לעבענס-לוסטיגקייט. מ'האט געשכור'ט און געטאנצט ביז אין דער האלבער נאכט. ביילקע'ן דעם חסידישען מיידעל פון ראדאם האט זיך דער קאפ פערדרעהט און זי האט געטאנצט צוגלייך מיט די האלב-נאקעטע קאבארעט-דאמען, אלע מאהל מיט אנדערען הערר, נישט וויסענדיג אפילו מיט וועמען זי טאנצט. א מיעדע, א האלב פער'חלש'טע האט זי דער פיינריך אוועקגעפיהרט אין האטעל, וואו זי איז דארט געשלאפען ביז שפעט אויפ'ן טאג.

ווען זי האט זיך ערוואכט פון איהר שלאף האט זי צו איהר ערשטוינונג בעמערקט אינ'ם האטעל-צימער א פרעמדען מאנספערשוין אויך אין א מיליטערישען מונדור. ביילקע האט נישט געגלויבט איהרע אויגען און ס'האט זיך איהר אויסגעדוכט, אז זי חלומ'ט. נאכ'ן פרובען מאכען עטליכע בעוועגונגען צי זי שלאפט נישט און נאכדעם ווי זי האט בריית אויפגעריסען די אויגען האט זי דערזעהן, אז ס'איז נישט קיין חלום. נאר א ביטערע ווירקליכקייט. זי האט איצט שוין קלאר דערזעהן, אז דער מונדירטער מאנספערשוין איז נישט איהר געליבטער פיינריך און די צו-היימישע פאזע פון אט דעם פרעמדען האט אויף איהר א ווילדע שרעק אנגעווארפען... ביילקע האט זיך אין קאפ א מיש געטוהן און זי האט א פערצווייפעלטע א געשריי אויסגעטוהן: — וואס איז מיט מיר געשעהן? וואו איז דער פיינריך? — און זי איז אינגאנצען אויפגעשפרינגען, וועלענדיג זיך בעפרייען פון די פעכטע און שטארקע ארעמס פונ'ם פרעמדען מיליטערמאן. אבער יענער האט זי איינגענומען, געהאלזט און זיך געבעטען ביי איהר: — אבער גנעדיגעס פרייליין, האבען זי קיין אנגסט אי"ה-נענ'ס געליבטען, דעם פיינריך האט מען אויפ'ן שליאכט-פעלד געשיקט, האט ער מיך געבעטען, אלס גוטער קאלעגע, איך זאל איהנען ביז ראדאם בעגלייטען, מאכען זי נישט קיין אנ'אליארם, ס'וועט אלעס אין בעסטען ארדנונג זיין. —

דערהערענדיג אזעלכע ווערטער, האט ביילקען א שוידערליכען פיבער דורכגענומען. זי האט זיך אנגעשטויסען דעם בעדייט און דעם טייטש פון אזעלכע רייד און זי האט מיט אמאהל דערזעהן פאר זיך דעם גאנצען טיפען אבגרונד, אין וועלכען זי איז אראבגעפאלען.

(פארטזעצונג קומט.)

וואָכליך-קלאָרען אופן אויפצווייזען די נויטווענדיגקייט פון נאַציאָנאַליטעטען-בלאָק. אַלס איינע פון די סבות, וועלכע האָבען בעוואוינגען און ארויסגערופען די שאפונג פון נאַציאָנאַליטעטען-בלאָק, ווייזט אָן דער רעדנער אויף דער קאָמפּליצירטער וואהל-אָרדינאַציע, לויט וועלכער די יודען, געהענדיג בעזונדער צו די וואהלען, וואָלטען מאַקסימום געקאָנט ערגרייכען פון 5 ביז 6 מאנדאַטען, דאַגעגען דורך א טעכנישער בלאָק-פעראייניגונג מיט די נאציאָנאלע מינדערהייטען איז צו ערוואַרטען א עדייטענד גרעסערע יודישע רעפּרעזענטאַנץ אין סיים.

ה' גרינבוים שטעלט זיך דאן לענגער אָב אויף דעם, וואָס ער האָט נישט איינגעלאדעט צום נאציאָנאליטעטען-בלאָק די אגודה. ער ערקלערט, אז אין פאָריגען סיים האָבען די אגודה-פאָרשטעהער כסדר פערראטען די נאציאָנאלע יודישע אינטערעסען און ער וויל נישט, אז דאָס זעלבע זאָל זיך ווידער אמאָהל איבער-חור'ען ביים יעצטיגען סיים. אז מיט יורישע נאציאָנאלע שטימען זאָלען ארייגעפיהרט ווערען מענשען, וועלכע שאָרטען די נאציאָנאל-יודישע פּאָסטולאַטען.

אויף די פאָרוואורפען, וואָס ווערען געמאכט אויפ'ן אדרעס פון די יודישע פאָרשטעהער פון נאציאָנאליטעטען-בלאָק, אז זיי העלפען ארייגפירען אין פוילישען סיים אנטי-מלוכה'שע עלעמענטען און שונאים פון פוילען ווי: אוקראאינער, דייטשען, ווייס-רוסען א. ד. גל. — אויף די דאָזיגע פאָרוואורפען גיעט ה' גרינבוים א אויספיהרליכען ענטפער און זאָגט, אז יעדער בירגער פון דער פוילישער רעפובליק האָט די פולשטענדיגע רעכט אריינצופירען אין די געזעצגעבערישע אינסטיטוציעס ווי סיים און סענאט זיינע פאָרשטעהער און, אז דאָס קאָן בשום אופן ניט הייסען קיין אנ'אנטי-מלוכה שער אקט. בעזונדערס זאָגט ה' גרינבוים, אז „נישט מיר יודען פירען זיי אריין, נאָר זיי די אנדערע נאַציאָנאלע מינדערהייטען פיהרען אונז אריין“.

ה' גרינבוים לאָזט אויס זיין רעפעראט, אז א טעות האָבען יענע, וואָס מיינען, אז נישט האָבענדיג קיין אייגענע רעפּרעזענטאנץ אין סיים, וועלן יודען אזוי אויך בעקומען רעכט. דערגרייכען רעכט קאָן מען נאָר דעמאָלט, ווען מ'האָט אליין א אָנגעזעהענע פּאַרלאמענטארישע פאָרשטעהערשאַפט.

נאָכ'ן פערענדיגען דעם רעפעראַט ברעכט אויס א שטורמישער אפּלאָס און ה' גרינבוים ווערט בעדאַנקט מיט אוני-אויפהערליכע רוישיגע אָוואציעס.

נאָכ'ן רעפעראַט בעקומען דאָס וואָרט דער פאָרשטעהער פון בונד ה' פייגענבוים און ה' צווייגענבערג (פ. צ.). דער ערשטער אָפּאָנירט ה' פייגענבוים, וועלכער ליינט פאָר א גאנצען צעטיל מיט חטאים אויף דער יודישער קהלה אין סיים, בעשולדיגענדיג זי אין פיהרען נישט קיין ווירדיגע פּאָליטיק, אז דער גאנצער קאמף פאר יודישע רעכט איז געווען אנ'הכנעה'דיגע און פשרה-מעסיג; אז א טייל געוועזענע דעפוטאַטען פון קהלה האָבען אנשטאָט צו פערטיידיגען די ברייטע מאסען, האָבען זיי פערטיידיגט די אייגענע קעשענעס און רייך געוואָרען. אין, אז הויפטזעכליך איז די ענטוישונג פון די ברייטע יודישע פאָלק'ס מאַסען גרויס צוליב דעם שטימען פון די קהלה-דעפוטאַטען אין סיים געגען דעם יודישען שול-וועזען.

דאן ווערט ערטיילט דאָס וואָרט דעם ה' צווייגענבערג, וועלכער רעדט מיט גרויס פאטאָס און ווענדעט זיך צו ה' גרינבוים מיט א בעשולדיגונג'ס-אָקט געגען די ציוניסטישע דאָוארעס אין דער ראדאָמער קהלה. ה' צווייגענבערג ערקלערט, אז אין דער צייט, ווען ה' גרינבוים בעקעמפט די אגודה, וועלענדיג זי דערווייטערן פון יוריש פּאָליטישען לעבן דערפאר, וואָס יענע פערראכען די יורישע-נאציאָנאלע אינטערעסען — אין דער זעלבער צייט געהען די ראדאָמער ציוניסטישע דאָוארעס געשלאָסען האנד-ביי-האנד מיט דער אגודה און צוליב דעם געשלאָסענעם יד-אחת-בונד זענען זיי מקריב אלע יודישע פאָלק'ס-אינטערעסען. ה' צווייגענבערג רעדט מיט היץ און טעמפּעראמענט, און דערצעהלט ה' גרינבוים'ען, אז צוליב דעם ציוניסטיש-אגודה'שען בלאָק אין דער ראדאָמער יודישער קהלה איז בעגראָבען געוואָרען די יודישע פאָלקס-שולע, פאר די קינדער פון די ברייטע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג אין ראָדאָם. אין מיטען רעדען ווערט ה' צווייגענבערג פון איין זייט אפּלאָדירט, אבער פון א גרויסען טהייל ווערען איהם געמאכט צווישענרופען און שטארקע אָבסטרוקציעס. אויפ'ן זאהל ענטשטעהט דאן א גרויסער טומעל, וואָס מאכט אונמעגליך דעם ה' צווייגענבערג ווייטער קומען צום וואָרט. דער פאָרזיצענדער בעחייזט נישט אנצונעמען קיין געהעריגע מיטלען אויף צו בערוהיגען דעם עולם, און, רעאגירענדיג שוואך אויף די געשרייען פון די צווישענרופער, וועלכע האָבען ארויסגערופען די אונאָרדנונג, ווערט דער טומעל אויפ'ן זאהל אלץ שטארקער, וואָס דערלאָזט נישט, אז דער מיטינג זאָל זיך רוהיג פערענדיגען מיט אָנגענומענע רעזאָלוציעס און מיט דעם ענטפער, וואָס ה' גרינבוים האָט געוואָלט געבען די אפּאָנענטען פון בונד און פועלי ציון.

נאָך דעם ענטשטאַנענעם טומעל און האָס צוליב די צווישענרופען האָט די פּאָליציי אויפגעלעזט דעם מיטינג און פעראָרדענט דעם פערזאמעלטען עולם זיך פונאנדערצוגעהן און פערלאָזען דעם זאהל.

אויף דער גאס האָט דער ריזיגער עולם געמאכט פעיערליכע אויסרופען לכבוד ה' גרינבוים. וועלכער האָט איהם בעגלייט ביז צום האָטעל איירא-פּאַריסקי וואו ה' גרינבוים האָט געבעטען דעם עולם נישט צו מאכען קיין גאסען-דעמאָנסטראציעס, נאָר רוהיג פונאנדערצוגעהן זיך.

ווי מען אינפאָרמירט אונז האָט זיך שבת אין אָוועגד ה' גרינבוים פאָרגעשטעלט פאָר'ן ה' סטאראָסטא, וועמען ער האָט מיטגעטיילט דעם גאנצען פערלויף פון מיטינג. ה' גרינבוים זאָל האָבען אויסגעדריקט זיין אונצופרידענהייט געגען דעם אויפלעזען דעם מיטינג, אויף וואָס דער ה' סטאראָסטא זאָל האָבען געענטפערט, אז ער וועט זיך מיט דער זאך נעהנטער בעקאָנען און אויספאָרשען אלע פרטים אין צוזאמענהאנג מיט דעם איינגעאָרדענטען און צום סוף נישט צושטאנד געקומענעם מיטינג.

* * *

שבת-צו נאכט איז אין לאָקאל פון שניירער-מייסטער-קאָאפּעראטיוו „סור-וויט“ (לובלינער 23) איינגעאָרדענט געוואָרען לכבוד דעם חשוב'ען גאסט, ה' גרינבוים, א באנקעט, אויף וועלכען ס'זענען ספּעציעל פערבעטען געווען פאָרשטעהער פון פערשידענע יודישע אינסטיטוציעס און אָרגאניזאציעס. ווי אויך פּריוואטע אָנגעזעהענע מענשען פון שטאָרט.

דער סוחרים פעראיין

דערמאָנט זיינע מיטגלידער, אז דער טערמין פון בעלעגען „זעזנאניעס“ ווע-גען „אברוט“ ענדיגט זיך דעם 15-טען ה. ח.

אין הסכם מיט'ן געזעץ וועגען אינדוסטריע-שטייער זענען מחויב צו בעלעגען „זעזנאניעס“ וועגען אומזאָץ: האנדעלס-אונטערנעהמונגען, וועלכע געהערען צו I און II האנדעלס-קאטעגאָריע, אינדוסטריע-אינטערנעהמונגען וועלכע זענען פערעכענט צו די ערשטע 5 קאטעגאָריעס, אינדוסטריע-בעשעפטיגונגען, וועלכע געהערען צו דער ערשטער קאטעגאָריע און צו די קאטעגאָריעס 2 „א“ און „ב“. און בכלל אלע זעלבסטשטענדיגע פרייע פּראָפעס אָנעלע בעשעפטיגונגען.

צוגעשיקטע קאמוניקאטן.

פון דער געזעלשאפט „עזרה“.

דאָנערשטאָג דעם 2 פעברואר איז פאָרגעקומען די ערשטע זיצונג פון דער ניי-געוועהלטער פערוואלטונג „עזרה“, וועלכע איז געוואָרען געוועהלט אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג פון 29 יאנואר. די פערוואלטונג האָט זיך קאָנסטיטואירט אויף פאָלגענדען אופן: פּרעזעס ה' אדלער איתמר, ווי-צע פּרעזעסען: ד"ר לעווי און קאָפּער דוד, סעקרעטאר ד"ר שענדעראָוויטש, געהילף ריכטמאן מיכל, קאסירער נירענבערג מ. י., פערוואלטער און מאגאזינער פישמאָן יצחק, געהילף—פּרוי כייטעלבוים חנה.

פערוו. מיטגל.: ה"ה הערשענהאָרן ה., ווײַנטרויב ה., פעפער ש. ציטרין ש. און שיינפעלד ש. א. קאנדידאטען: בירענבוים פ., בארנשטיין י., פישמאן מ. ל., פישמאָן י., שאפּיר יאנקל.

רעוויזיאָנס-קאָמיסיע: פרענקעל רוד, פרענקעל לייזער, זיסערמאן ל. מ.

די פערוואלטונג איז שוין צוגעטרעטען צו דער טעטיגקייט. צווישען די וויכטיגסטע אויפגאבען איז פעררעכענט די באלדיגע צוטרעטונג אדורכצופיהרען די פסח-אַקציע אויפ'ן בעסטען אופן.

די קוילען-פערטיילונג איז שוין דורך דער געזעלש. „עזרה“ געוואָרען פערענדיגט. גענאָסען פון דער פערטיילונג האָבען 600 פאמיליעס. די פערטיילונג פון דער טעכנישער זייט איז פאָרגעקומען אויף אזא אופן. וואָס ביז היינט איז נישט געוואָרען פּראקטיצירט און אונזער שטאָדט. מ'האָט אויסגעמיטען די שטיפעניש און שטויסונגען, צוליב דעם, וואָס מ'האָט לויט דער פסח-ליסטע בעשטעטיגט די שטיצע אין קוילען צו וועמען ס'איז געוואָרען דורך א פערוו. מיטגליד אָבגעשיקט אהיים. אזוי אז די וואָס האָבען בעקומען האָבען נישט געברויכט זיך ווייזען אין „עזרה“. די קוילען האָט יעדער בעקומען אין פּריוואטע סקלאַרעס ערשטען קוואַליטעט וואו ס'איז געוועזען פאר דעם בעטרעפענדען אמנאהנסטען. דאָס אדורכפיהרונג פון דער פסח אקציע וועט אויך פאָרקומען אין זעלבען פאָרם.

די געלד-מיטלען אויף דער קוילען-אַקציע זענען געוואָרען געזאמעלט פון די היגע יודישע בירגער דורך די

פערזו.-מיטגלידער ה״ה: אדלער איתמר ד״ר לעוי, הירשענהארן ה., שײנפעלד ש. א., בירענבוים פ., בארענשטײן יחיאל, פרויען: טײטעלבוים ת. און גאלדפײן פ.

* * *

פון „פועלי אגודת ישראל״

פאריגע וואך איז געעפענט געווארען די ביבליאטעק, וועלכע בעזיצט א גרויסען אריסוואהל פון יודישע, פוילישע און העברעאישע ביכער.

לעצטענס מערקט זיך אין די רייהען פון „פועלי אגודת ישראל״ א יוגענד-בעוועגונג אנגעפיהרט דורך א געוועהלטע קאמיסיע פון 9 פערזאן. פ. א. י. האט אנגעהויבען א ענערגישע קולטורעלע טעטיגקייט. אלעמערשטען איז געשאפען געווארען א לעקטארען-קרייז, וועלכע האט די אויפגאבע אויסצובילדען די יוגענדליכע חברים דורך רעפעראטען, וועגען דער יודישער געשיכטע און פערשידענע וויכטיגע עפארמען אין יודישען לעבען.

דער ערשטער רעפעראט קומט פאר מוצש״ק תרומה (18/II) אין אייגענעם לאקאל פון מאגיסטער מ. רייכמאן א. ד. ט. „די תנאים און אמוראים״.

■■■■■■

פון האנדווערקער-קלוב.
(צו דער אויפמערקזאמקייט פון די מיטגלידער).

ווי מיר זענען אינפארמירט, פערנאכלעסיגען פיל מיטגלידער, טראץ אונזערע ווארנונגען, דאס ענטפערען די אסעקוראציע-געזעלשאפטען. ווי בכלל דאס פערנאכלעסיגען אלע אנדערע אמטליכע אויפפאדערונגען צו די טערמינען און אין רעזולטאט האבען מיר זיך איבערצייגט, אז די מיטגלידער האבען בעדייטענדע שאדענס און פרעטענזיעס צו די פערוואלטונג, וועלכע קאן בשום אופן נישט זיין פעראנטווארטליך פאר דער אפגעלאזענקייט פון די מיטגלידער. צענדליגער מיטגלידער האבען שוין בעצאהלט 20 — 30 זלאטעס אלס קארעס, וועלכע זענען איינקאסירט געווארען דורך די עקזעקוטארען פון מאגיסטראט. די מיטגלידער צאלען פיל פאך מעהר ניר דערפאר, וואס זיי פולען נישט אויס צו דער צייט און ריכטיג די געפאדערטע פארמולארען און דאס איז אלעס צו זייער שאדען.

ביים אויספולען די פארמולארען צו די אסעקוראציע-געזעלשאפטען זענען איננבעדינגט נויטיג די קויטען פון דער קראנקען-קאסע. מיר בעווייזען א אפשיצלען ענטפער פון די אסעקוראציע-געזעלשאפט, וועלכע בעשטעטיגט, אז זיי קאנטראלירען אין די קראנקע-קאסע די צאל ארבייטער, און נעמען אן פאר יעדען האלבען יאהר מינימום 150 טעג, אין דער צייט וואס די פערזאנען טראגען אויס העכסטענס 60 — 70 טעג ביי א גרויסע צאל פאכען. דעסגלייכען ווער עס בעקומט וועלכען עס איז פארמוליאר צי פון סטאטיסטישען אמט פון Urząd Statystyczny פון ווארשע, צי פון קעלצער וואיעוואדזשטווע דארף אונבעדינג צום טערמין אויספולען, ווארום די אלע אמטען האבען דאס רעכט צו בעשטראפען ביז 500 גילדען.

כדי צו בעפעסטיגען דאס אויבענדערמאנטע גיבען מיר אויף אייניגע נעמען פון מיטגלידער, וועלכע זענען בעשטראפט געווארען: ב. האכמאן, א. קעסעל, י. בלייוואס און פיל אנדערע.

די האנדווערקער, וועלכע האבען פאטענטען פון 8 - 7 קטג. און פיהלען זיך בעוועלה׳ט מיט דעם אומזאץ-שטייער מיט די צו גרויסע זאליטשקעס אויף יאהר 1927 קאנען אליין אויפגעבען „זעזנאניעס״ וועגען אומזאץ פאר׳ן פערגאנגענעם יאהר, וועלכע קאנען דינען אלס גרונד צום אפשאצען דורכ׳ן שטייער-אמט דער הויך פון אומזאץ. מיר ראטען דאס צו טוהן. די אונטערנעמונגען פון די 1 – 2 קטג. האנדלאחע, וועלכע זענען ליקווידירט געווארען אין פערגאנגענעם יאהר דארפען אויך אנגעבען זעזנאניעס.

ס׳איז נישטא אזעלכע זייף ווי „Jeleń Schicht“

ביי יעדע וועש איבערצייג איך זיך וועגען דעם. די זייף Jeleń-Schicht ווערט אויסגעארבייט פון די בעסטע רוי-מאטעריאלען, איז לאגאדנע און ארויסגיביג. איך בענוץ איהר אפילו צו די דעליקאטסטע וועש און נעזעב און קאן איהר מיט א ריינעם געוויסען עמפפעהלען אלע בעלי-בית׳טעס.

בענוצט אלזא, געעהרטע פרויען בעל-הבית׳טעס, אין אייגענעם אינטערעס נאר

Mydło Jeleń Schicht

Przedstawiciel Firmy „SATURNIA“ P. GOLDFARB w Radomiu, ul. Piłsudskiego 10, tel. 483.

צו אלע ציוניסטן אין פוילן!

פון קרן-קימת-צענטראלע אין ווארשא האבען מיר דערהאלטן פאלגענדען בריף:

ברודער ציוניסטען!

אויף דער ציוניסטישער גאס האט זיך שוין מיט דער גאנצער קראפט צושלאקערט דער וואהל-קאמף און דער דאזיגער קאמף ציהט אריין אלץ מעהר און מעהר כחות, וועלכע זענען אקטיוו אויף פערשידענע געביעטען אין אונזער געזעלשאפטליכען לעבען.

נישט וועלענדיג מיט דעם דאזיגען אויפרוף אריינגרייפען אין דעם פאליטישען קאמף און נישט פאדערענדיג פון קיינעם אנצושוואכען אין דער מינדעסטער מאס זיין אקטיוויטעט אין דער וואהל-אקציע בעזונען מיר אבער פאר אונזער חוב אנצווייזען, אז מיר ציוניסטען טארען אויף קיין איין מינוט און אפילו אין דעם סאמע ברענענדיגסטען מאמענט פון דעם וואהל-קאמף נישט פערגעסען אין אונזער קודש-הקדשים, אין דער קרוין פון אלע אונזערע דערגרייכונגען — אין ארץ-ישראל.

אלע ציוניסטישע פיהרער, עסקנים און מורש ס. ערפיהלענדיג זייער פליכט בעת דער וואהל-קאמפאניע, מוזען גלייך פארטזעצען די הייליגע ארבייט לטובת אונזער ליידענדען פאטערלאנד. דורך די טאג טעגליכע זאמעל-ארבייט לטובת דעם „קרן היכוד״ און „קרן הקימת״ אין נישט דערלאזען, אז אין דער היציגער וואהל-סטיכיע זאל דערשטיקט ווערען די מאנענרע שטים פון ארץ-ישראל, זאל פערדונקעלט ווערען איהר שטראלענדע — ליידענדע געשטאלט, זאל אויסגעמעקט ווערען אונזער גרויסער ציוניסטישער פליכט.

(המשך זייט 9)

קעלצער אבטיילונג.

דער ביודזשעט פון דער יודישער קהלה איז קעלץ פון יאהר 1927.

הכנסות:

	זלאָטעס
פון שחיטה־אָבצאָהל — — — — — — — — — — — — —	106.000
„ עסאָט — — — — — — — — — — — — —	79.500
„ בית־עולם — — — — — — — — — — — — —	1.000
„ קאַנצעליי־אָבצאָהלונג — — — — — — — — — — — —	500
ס״ה זל.	187.000

הוצאות:

פענסיעס פון ראבינאַט:

(הרב ראפאפארט, דוס״ץ הארבערג און דומ״ץ גרינשפאַן) — 20.352

שוחטים־פענסיעס:

(6 שוחטים: ח. גאָטפריד, י. אָדלער, ש. באָרנשטיין, י. גאָלדראָס, ב. גערשט און א כארמאַן) — — — 35.184

נאמנים־פענסיעס:

(6 נאמנים: נ. לעווי, א. צוקערמאַן, ד. באָרנשטיין, י. מאָרטקאָוויץ, נ. מיסקין און מ. איידעלס) — — — 12.480

פענסיעס פאַר די שחיטה־קאָנטראָלערען:

(2 קאָנטראָלערען: ה. וועקסלער און ב. קאָרנגאָלד) — — — 2.160

עמעריטען־פענסיעס:

(די רבצין ירושלימסקי) — — — — — 2.640

חזנים־פענסיעס:

(2 חזנים: י. ווינער. מ. פרידמאַן און שוהל־כאָר) — — — 4.030

די פענסיעס פאַר די ביורא־בעאַמטע:

(סעקרעטאַר ב. כאָקאָלאָווסקי, א. צוקערמאַן, אליי ווינריב, ה. זיעלאָני, סעקווטעסטראַטאָר א. סאַבאָטאָ, 2 וואָזשנעס און מאַשעניכס) — 19.740

די פענסיע פאַר׳ן משמש פון ראבינאַט:

(1 משמש יונה דזשיאַדעק) — — — — — 720

שחיטה־הוצאות:

(דירה־געלד פון 2 עופות שחט־הייזער, רייניגען, סטרוזש, הייצונג און בעלויכטונג. דרוקעס און שרייב־מאַטעריאַל, אינקאַסענט, השגחה צו בעקעמפען די שמוגעל־שחיטה, פאַר בלאָמבירען די גענז. שפאַגאַט און פלאָמבעס, די פענסיע פון בלאָמבירער, רעמאָנט און פערשידענע אויסגאַבען) — — — — — 8.450

ביורא־הוצאות:

(דירה־געלד, הייצונג און בעלויכטונג, שטאָדטישע טעלעפאָן, טע־לעפאָן־געשפרעכען מיט אַנדערע שטעדט, אויפרופען. דרוקעס און שרייב־מאַטעריאַל און ווירטשאַפטליכע אויסגאַבען) — — 3.892

עפענטליכע אויפזיכט:

(קמחא־דפסחא, בעקעסטיגען די אידישע זעלנער ראש השנה, יום כפור און סוכות, שטיצעס פאַר אָרימע. קוילען פאַר אָרטיגע אָרימע, שטיצעס פאַר אָרימע דורכרייזענדע. בעקעסטיגען מיט כשר עסען די יודישע אַרעסטירטע אין פסח, שטיצעס פאַר עטליכע רביצינ׳ס א. אז. וו.) — — — — — 19.350

שפיטאָל־וועזען:

(פאַר אַ כשר׳ע קיך אין יודישען שפיטאָל, די פענסיע פאַר די ווירטען א. אז. וו. — — — — — 5.400

סובסידיעס:

1) „בית־יתומים" — — — — — —	1.500
2) יודישע ביבליאָטעק — — — — —	300
3) חדר „יסודי תורה" — — — — —	2.000
4) „תלמוד תורה" — — — — — —	2.000
5) ישיבה „תורת חסד" — — — — —	1.600
6) האנדווערקער־שולע — — — — — —	1.000
7) מזרחי־שולע „יבנה" — — — — —	1.800
8) אָוענד־קורסען „קבוץ" — — — — —	150
9) מזרחי סעמינאַריום „תהכמוני" אין ווארשא — —	350
10) די „מתיבתא" אין לובלין — — — —	350
11) יודישע מענער־גימנאזיום אין קעלץ — — —	5.000
12) צו גרינדען א האנדווערקער פאַך־שולע — — —	1.000
13) אָוענד־קורסען ביים יודישען האנדווערקער־פעראיין —	300
14) ישיבה „בית יוסף" — — — — — —	400
15) „קרן קימת" — — — — — —	300
16) קרן היסוד" — — — — — —	500
17) „לינת הצדק" — — — — — —	1.000
18) „תומכי עניים" — — — — —	500
19) רמב״ן (ר׳ מאיר בעל הנס אין ארץ ישראל) — —	200
20) אָרימע קימפעטאָרענס — — — — —	200
21) יודישע צענטראַלע ביבליאָטעק אין ווארשא. — —	100
22) עירוב — — — — — — —	200
23) מלוכה׳שע לופט־פערטיידיגונג — — — —	200
24) העברעאישער אוניווערזיטעט אין ירושלים — —	300
25) „תרבות" אין ווארשא — — — — —	300
26) „אאוקסיליום אַקאַדעמיקום יודאַיאיקום" — — —	300
27) גמלת חסד־קאסע (אָדער רעטונג־קאָסיסעט) — —	1.500
28) נעזעלשאַפט „מרפא" אין אָטוואָצק (צו בעקעמפען סנכאָטען) —	120
די סובסידיעס בעטרעפען ס״ה — —	23.470

פערשידענע אויסגאַבען:

(שטייער אין קראנקען־קאסע, פראָצענט פון די וועקסלען און נישט פאָראויסגעזעהענע אויסגאַבען, מאַגיסטראַט און אנ. שטייערן א. אז. וו.) — 10.000

לאָקאַל־אויסגאַבען:

(רעמאָנט און קויפען אַ נייעם טעלעפאָן־אפאַראַט — — 775

פערשידענע הוצאות:

1) בעאמטען־הוצאות ביים מאכען די רשימות פון די יודישע איינוואוינער — — — — — —	1000
2) אַלטע חובות אין פרעמדע שפיטעלער — — —	500
3) א פלאַץ אויף אַ עופות־שחט־הויז — — —	9.000
4) 10% עסאָט־רעדוקציע — — — — —	7.857
די אַלגעמיינע הוצאות בעטרעפען אויך זלאָטעס	187.000

בעמערקונג:

דער ביודזשעט, די הכנסות און די הוצאות ווערען גערעכענט פון 1 יאָהר ביז דעם צווייטען, ד. ה. פון 1 יאנואַר 1927 ביז׳ן 1 יאַנואַר 1928. דער ביודזשעט־פראָיעקט אויפ׳ן יאָהר 1928 איז נאָך פאָרלויפיג דורך דער קהלה־פערוואַלטונג נישט בעטראַכט געוואָרען.

פון פּראָפ. פעראיין פון האַנדעל, אינדוסטריע און ביוראָ-אָנגעשטעלטע אין קיעלץ.

נאָך א לענגערע הפסקה האָט דער פעראיין בענייט זיין טעטיגקייט.

זונטאג, דעם 5 ה. ח. איז אין איי-גענעם לאָקאל (שיסטא 43) פאָרגעקו-מען אַן אַלגעמיינע פערזאַמלונג, אין וועלכער ס'האָבען זיך בעטייליגט אי-בער 70 מיטגלידער.

די פערזאַמלונג איז געעפענט געוואָ-רען דורכ'ן ה' צעמבערקאָוויץ. אַלס פאָ-ז. פון דער פערזאַמלונג איז אויס-געוועהלט געוואָרען ה' א. ש. בורשטין. אין פּרעזידיום זענען אויסגעוועהלט גע-וואָרען די ה"ה: קלמן קלוסקא און וויג-דאָראָוויץ און אַלס סעקרעטאַר ה' סאָבעל.

נאָך ערלעדיגען א רייהע פאָרמעלע פראַגען, ווי דאָס אנשליסען זיך אין דער צענטראַלע אין לאָדז און אנ. איז מען צוגעטרעטען צוועהלען א פער-וואַלטונג

עס זענען צוגעגרייט געוואָרען 2 ליסטעס, אָבער פאַרן צוטרעטען צו די וואַהלען איז געקומען צו א הסכם צווישען די גרופּען און איינשטימיג איז אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע ליסטע פון 7 פּערזאָן ה"ה: צעמבערקאָוויץ, א. צוקערמאָן, ש. גראָס, א. ש. בורשטען, אָ. דייבוך, סאבעל און טענצער.

כ'איז אויך אויסגעוועהלט געוואָרען א רעוויזיע-קאָמיסיע, אין וועלכע עס זענען אריינגעגאַנגען די ה"ה: רוזשעוויץ, מיל-לער און האָבערמאַנאָוויץ און א חברים-געריכט, אין וועלכען ס'זענען אויסגע-וועהלט געוואָרען די ה"ה ברך סאקאָ-לאָווסקי, קליין, און וויגדאָראָוויץ.

פאַרן שליסען די פערזאַמלונג, ביים פּונקט פון די פרייע פאָרשלאַגען, איז איינשטימיג אָנגענומען געוואָרען די דורך ה' ציקערמאַן פאָרגעלייגטע רע-זאָלוציע, וועלכע פּראָטעסטירט געגען דעם איינגעפיהרטען געזעץ, וועגען פערזיכערען גייסטיגע אַרבייטער, וואָס שטעהט אויס פונ'ם געזעץ האַנדעלס-אָנגעשטעלטע, וועלכע זענען ביז יעצט פערזיכערט געוואָרען אַלס גייסטיגע אַרבייטער. אין די רעזאָלוציע ווערען אויפגעפאָדערט די אַרבייטער-פאַרשטע-הער צו ווירקען אויף די מאַסגעבענדע ספערען, בכדי צו ענדערען דאָס געזעץ, לויט וועלכען עס דאַרפען צענטראַלי-זירט ווערען אַלע פערזיכערונגען אין איין אנשטאַלט, וועלכע זאָל ארומנעמען סיי פיזישע אַרבייטער און סיי גייסטי-גע, די לאַסטען פון די פערזיכערונג זאָלען אַרויפגעלייגט ווערען אויף די אַרבייט'ס-געבער; די רענטעס און די אונטערשטיצונגען זאָלען אויסגעצאָהלט ווערען אין דער פולער הויך פון לעצ-טען פערדינסט פון אַרבייטער; די אונ-טערשטיצונגען פאַר אַרבייטסלאָזע זאָ-לען אויסגעצאָהלט ווערען דורך די גאַנצע צייט וואָס די אַרבייטסלאָזיגקייט וועט דויערען; דער עמערעטור עלטער זאָל זיך אָנהויבען פון 55-טען יאָהר אָב א. א. וו.

11 אזייגער אָוועגד האָט דער פאָרז. ה' בורשטין געשלאָסען די פערזאַמלונג.

די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דז באַנק הויז-איינענטימער.

היינטיגע וואָך איז פאָרגעקומען די 2-טע אלגעמיינע פערזאמלונג פון די מיטגלידער פון די הויז-ווירטען-באַנק. ס'איז אויסגעוועהלט געוואָרען א נייער ראַט און פערוואַלטונג. אויספיהרליך אין נעכסטען נומער.

חמשה-עשר-בשבט-פייערונג.

ווי אלע יאָהר איז אויך היי-יאָהר פאָרגעקומען אין אונזער שטאָדט חמשה-עשר בשבט פייערונגען ווי אין מזרחי, יודישע מענער - גימנאַזיום, יודישע פאָלק'ס-שולען, „קרן-קימת" און אנד. די פייערונגען זענען אומעטום אדורך זעהר אימפּאָזאַנט.

די גאָטעס-דינסט אין שוהל צו-ליב דעם נאָמענס-טאָג פון מלוכה-פּרעזידענט

פאָריגע וואָך איז צוליב דעם נאָ-מענס-טאָג פון מלוכה-פּרעזידענט פאָר-געקומען אין דער שטאָדטישער שוהל א פייערליכער גאָטעס-דינסט.

צו די פייערונג אין שוהל זענען געקומען פאָרשטעהער פון אלע מלוכה-שע און קאָמונאַלע אמטען פון קיעלץ.

חזן ה' ווינער מיט'ן כאָר האָט גע-מאכט א „מי שברך" לכבוד דעם פּרע-זידענט און געזונגען געהעריגע קאפּיט-לעך תפילות און דעם פּוילישען הימן.

נאָך די אינהאַלטסרייכע רעדע פון היגען רב ראַפּאָפּאָרט איז זיך דער עולם פונאנדערגעגאַנגען.

צו אַלע ציוניסטען אין פּוילען!

(סוף פון זייט 7)

(סוף פון זייט 7)

אין די ליכטיגע טעג פון אונזערע לעצטענ'ס אזוי אימפּאָזאַנט דורכגע-פיהרטע ציוניסטישע יובילעאום-פייערו-נגען, האָבען מיר מיט א פעסטער האַנד אונטערגעפיהרט א פּאַס אונטער די יאוש און ליקווידאציע שטימונגען, וועל-כע האָבען זיך אריינגעכאַפּט אין מאנ-כע יודישע קרייזען און האָבען צוריק געוואונען די ברייטסטע סימפּאטיעס פון דעם פּוילישען יודענטום פאַר'ן ארץ-ישראל-אויפבוי.

דער דאָזיגער ווידער-אויפשוואונג פון אונזער נאציאָנאַלען זעלבסטגעפיהל האָט בעקומען זיין אימפּולס אין דער ערהאבענער און היילינער עקשנות, מיט וועלכער דער יודישער ישוב, בעזונ-דערס די יודישע אַרבייטערשאַפט אין לאַנד האָט זיך געגענגעשטעלט דער צייט-ווייליגער שליטה פון עקאָנאָמישען קרי-זיס און געשיצט די ערגאָבערטע פּאָזיצ-יעס אין לאַנד, ווי אויך אין דעם שעפ-פערישען ברען און דראנג, מיט וועל-כער ער וואכט יעדען טאג, יעדע שעה איבער'ן וואוקס און ווייטערדיגע עקס-פאַנסיע פון אונזער אויפבוי-ווערק אין ארץ-ישראל.

דאָס בעוואוסטזיין, אז פון דעם שווע-רען קריזיס ארויס הויבען זיך אָן ארויסשלאגען צלץ מעהרערע און מעה-רערע ליכטיגע מאָמענטען, וועלכע זאָ-גען צו די נאָהענטע ענדגילטיגע ליק-ווידאציע פון דער אַרבייטסלאָזיגקייט און די בענייאונג פון דעם פּאָזיטיווען אויפבוי דאָס זענען:

די בעשעפטיגונג, וועלכע די ארץ-ישראל-רעגירונג האָט געגעבען אונזע-רע אַרבייטסלאָזע דורך א גאַנצע רייהע עפענטליכע אַרבייטען, די הלואה דעם תל-אביב'ער שטאָדט-ראַט, די אָבשטע-לונג פון דעם סיריש-פּאַלעסטינענזישען האַנדעלס-אָבמאַך, די פער'עפענטליכונג פון וויכטיגע געזעצגעבערישע אַקטען און בתוכם דאָס געזעץ פון די אויטאָ-נאָמער אָרגאַניזאציע פון יודישען ישוב, די ערטיילונג פון דער קאָנצעסיע אויף עקספּלאָטירען פון ים המלח, די גאראַנ-טירונג פון דער הלואה פאָר דער ענד-גילטיגער רעאליזירונג פון רוטענבערג'ס גרויסען פּראָיעקט פון עלעקטריפיקאציע, די פאַרגרעסערטע סובווענץ לטובת דעם יודישען שול-וועזען א.א.וו. - דאָס אַלץ האָט בענייט און געשטאַרקט אונזער גלויבען אין א שנעלע רעאַליזאציע פון דער באַלפור-דעקלאַראציע, וועלכע האָט די לעצטע צייט איבערגעלעבט א שווע-רע ערשיטערונג.

דעם דאָזיגען אויפשוואונג פון ציו-ניסטישען פּאַטאָס, האָבען מיר דער-פיהלט נישט בלויז אין די קורצע מאָ-מענטען פון אונזערע יובל-פייערונגען, נור אויך אין דער גרויסער ציוניסטי-שער טאָג-טעגליכקייט. דורך די שטיי-גענדע הכנסה פון „קרן-היסוד" און „קרן-הקימת". מיר שעצען הויך די וואָ-רימע און אויפריכטיגע געפיהלען פון טריישאָפט צו דער ציוניסטישער פאָהן, אָבער דאָס אָביעקטיווע קרימעדיום פון זייער אמת'ן ווערט איז שטענדיג געווען און וועט בלייבען — דאָס ווילען און די פעהיגקייט פון פּוילישען ציוניזם צו געבען זיי א אויסדריק אין פערזענלי-כע און מאטעריעלע קרבנות לטובת דעם אויפבוי פון ארץ-ישראל.

די בעטייליגונג פון פּוילישען יודענ-טום אין אויפבוי פון ארץ-ישראל מוז פיגורירען נישט בלויז אין בילאַנס פון פייערליכע מאניפעסטאציעס און דע-מאָנסטראַציעס, נור אין דעם טאָג-טעג-ליכער בילאַנס פון נייע-אויסגעלייזטע דונאָמען, ניי-אויסגעטריקנטע ערד-שטחים, ניי-אויסגעבויטע בנינים, ניי-געעפענטע שולען און שפּיטאָלען — אין דעם בילאַנס פון אונזער אָרגאַני-שען וואוקס און איינוואָרצלונג אין לאַנד.

דאָס מוז זיין א כסדר-וואַקסענדע, שטייגענדע, מאסענהאפטע, מאטעריעלע און געוויסענהאפטע זעלבסט-בעשטייע-רונג לטובת די צענטראַלע פאָנדען פון אינזער אויפבוי-ווערק. אָבער נאָך איין בעדינג: די דאָזיגע זעלבסט-געשטייערונג מוז אויך זיין א בעשטענדיגע, א און-אונטערגעבראָכענע. יעדער הפסקה אויף א רגע אין איהר איז אונז מכשיל אין ארץ-ישראל אויף לאַנגע חדשים.

דער אויפבוי פון ארץ-ישראל איז אָ קאַמפּס פראָנט, דער גרעסטער און פער-אנטוואָרטליכסטער אין אונזער לעבענס-געשיכטע און א פראָנט טאָר נישט אי-בערגעריסען ווערען! א פראָנט טאָר מען נישט פערלאָזען אויף קיין רגע!

געדענקט! מיט ארץ ישראל איז זי-כער יעדער זיג. אָהן ארץ ישראל איז קיין זיג נישט מעגליך!

וואַרשא, חמשה-עשר בשבט, תרפ"ח.

(-) י. גרינבוים

(-) י. גרינפעלד

(-) א. האַרטגלאָס

(-) אדוו. ש. ווידענמאַן

(-) ד"ר א. טאַרטאַקאָווער

(-) ל. לעוויטע

(-) אדוו. א. לעווינסאָהן

(-) ד"ר ש. ב. פעלדמאַן

( ) י. ה. פאַרבשטיין

(-) הרב יצחק רובינשטיין, רב בווילנא

(-) י. ריטאָוו

(-) ד"ר י. שיפּער

שטיצט די זאמעל־וואך לטובת אָרימע יודישע קימפּעטאָרינס!

ראדאָמער כראָניק.

פּינ'ם רבנות־פּראָצעס אין העכס־טען אדמיניסטראַטיווען טריבונאל.

דינסטאָג, היינטיגע וואָך, איז פאר'ן העכסטען אדמיניסטראַטיווען טריבונאל בעטראַכט געוואָרען דער פּראָצעס פון דער גמינע מיט ה' קעסטענבערג וועגען בעשטימען דורך דער וואָיעוואָדס־טוואָ אין קעלץ דעם ה' קעסטענבערג אלס מורה הוראה. מצד דער גמינע זענען ארויסגעטרעטען די אדוואָקאַטען פּאכחאלסקי און פּאָזנאַנסקי, און מצד ה' קעסטענבערג אדוו. כמורסקי.

דער ענדגילטיגער אורטייל פון פּראָצעס וועט פּערעפּענטליכט ווערען דעם 16־ען מערץ ה. י.

קאָנטראָל־רעוויזיע אין דער גמינע.

עהרנעכטען, מיטוואָך, זענען דריי בע־אמטע פון דער וואָיעוואָדסטוואָ אין קעלץ געקומען אין לאָקאל פון דער היגער יודישער גמינע בכדי דורכצופיה־רען א קאָנטראָל־רעוויזיע אין די גמי־נע־ביכער.

פון קימפּעטארען־פעראיין.

אויף א פערזאַמלונג פאַריגען שבת אין „עזרה" איז בעשלאָסען געוואָרען צו עפענען א ספּעציעלען אַנשטאלט פאַר אָרימע קימפּעטאָרענס. צו דעם צוועק איז אַנגענומען געוואָרען אונ־

טערצונעמען א זאמעל־אקציע, וועלכע זאָל ערמעגליכען צו רעאליזירען די דאָזיגע ערהאבענע אויפגאַבע. אין צו־זאמענהאנג דערמיט איז איינגעאָרדענט געוואָרען א זאַמעל־וואָך, וועלכע האָט זיך אָנגעהויבען מיטוואָך דעם 8־ען ה. י. עס איז דעריבער וועהר וואונ־שענסווערטה, אַז די יודישע געזעל־שאפט זאָל זיך וואַרים בעציהען און אויפנעהמען די זאמלער בסבר פּנים יפות, בעשטייערענדיג זיך יעדער לויט זיינע מעגליכקייטען מיט נדבות פאר דער נייער סימפּאטישער און באמת נוצליכער אינסטיטוציע.

גרויסע רעווי־פאָרשטעלונגען אין ראַדאָם.

קומענדיגען מיטוואָך און דאָנערשטאָג וועלען אין טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי" געגעבען ווערען צוויי רעווי־פאָרשטע־לונגען. אין ביידע אויפטריטען וועלען זיך בעטייליגען די גלענצענדסטע כחות פון די קינסטלערישע רעווי־טעאַטערס אין וואַרשא ווי: „פּערסקע אָקאָ", „נאָ־וואָשטשי", „קארוזעלא", „יאַדעוויל" און „רויטע טאָן". לויט דעם פּאָראויסגעזע־הענעם רעפּערטואר און די פּאָפּולערע נעמען פון דעם ארטיסטען־צוזאמענשטעל פערדיענען די פאָרשטעלונגען אויף א צאָהלרייכען בעזוך מצד דעם טעאַ־טער־פּובליקום אין ראַדאָם.

צוגעשיקטער קאָמוניקאַט.

פון „בית יעקב"

ביי „פּועלי אגודת ישראל".

די פאָרשטעלונג פון די קינדער פון „בית יעקב" שולע „יהודית" האָט זיך גלענצענד איינגעגעבען, דאָס פאָרשטע־לען פון די קינדער האָט געמאכט א גרוי־סען רושם אויף די אנוועזענדע פרויען. בעזונדערס האָבען זיך אויסגעצייכענט די קינדער: פליכטענטריי (ראָל: אלי־פורני), סינעס (ראָל: עוזיהו), זאלצבערג (ראָל: מתתיהו), זשוראוו (ראָל: יהודית). אויך די רעקלאַמאַציעס האָבען געמאכט א רושם. בעזונדערס די לידער „מיין ציאה (קאָפּער) און אונזער בית יעקב וועג" (קאַרמאַן). אממייסטענס האָט אויס געצומען דער דיאַלאָג צווישען מוטער (פּערקאל) און מאכמער (ווינער) וועגען היטען שבת. די קינדער זענען בע־שאָנקען געוואָרען מיט רייכענדע אויצ־יעס און באָמבאָניערקעס.

איך ענטשולדיג זיך פאר מיינע חברים, וואָס איך בין אריין אין ראַט פון בירגער באנק אין ראדאָם. איך ציה צוריק מיין מאַנדאַט און זאָג זיך אָב אלס מיטגליד פון די זעלבע באנק.

י. פעלדמאַן.

KINO „C O R S O" w RADOMIU.

ANONS! od poniedziałku ANONS!

Romans Kapłanki Wschodu

(Grobowiec Maharadży)

MONUMENTALNE DZIEŁO SZTUKI FILMOWEJ

według rozgłośnej powieści JOSE GEMAIN

„La Vestaln du Gange"

w 12 akt. **w rolach głównych:**

Bernard GOETZKE, Regina THOMAS,

George MELCHIOR, Gamille BERT

Superfilm produkcji francuskiej odznaczony na konkursie i zakwalifikowany przez komisję artystyczną do wyświetlenia w operze francuskiej.

ד א נ ק ז א ג ו נ ג.

מיר דריקען אויס אונזער טיפסטען דאנק דער לעהרערין פרל' שטאָקמאַן פאר אייגארד־נען דער פאָרשטעלונג פון די שילערינס פון „בית יעקב" שולע „יהודית" ווי אויך די פריילנס: שיועסטער שיינפעלד, פינעס, ווייגנאַרט, אדלערפליגעל, ווייסמאַן פאר זייער אַקטיווער מיטהילף.

פרויען־קאָמיטעט פאר „בית־יעקב"־שולע ביי „פּועלי אגודת־ישראל" אין ראדום

אכטונג וועש נייערינס!

צי וואס זאָלט איהר אייך אויסברענגען צייט און מיה דורך שלייפען לעכלעך אויף די האַנד, ווען איהר קענט אייך דאָס אלעס איינברענגען דורך שלייפען מאשינאָווע־לעכלעך ביי מיר שיינע גוטע און ביליג.

מיט אכטונג **ישראל מאיר פרידלאנד**

ראַדאָם וואַעל № 3

קומט און איבערצייגט אייך!

Lekarz-Dentysta

R. BANKIER

RADOM,

SKARYSZEWSKA 15.

vis a vis parku Kościuszki

PRZYJMUJE OD 9–1 i OD 3–7.

PRZY PODAGRZE REUMATYZMIE | ISCHIASIE GRYPIE | NERWOBOLACH, BÓLACH GŁOWY i ZAZIĘBIENIACH

OKAZAŁY SIĘ TABLETKI TOGAL ŚRODKIEM ZBAWIENNYM.

SPRÓBUJCIE. A PRZEKONACIE SIĘ.

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH APTEKACH

TOGAL ROZPUSZCZA KWAS MOCZOWY

GERHARD F. SCHMIDT

WYTWÓRNIA PREPARATÓW FARMACEUTYCZNYCH

ZURICH. MONACHJUM. BERLIN. WIEDEŃ. BUDAPESZT

TORONTO (KANADA). GDAŃSK.

ברוכה את בצאתך!

זעהר געעהרטע חברה פרוי פ. וואגא!

דער פעראיין פון אונטערשטיצען יודישע יולדות עניות אין ראדאָם, פאר וועלכע איהר האָט צעהנדליגע יאָהרען, מיט אלע כחות און מיט גאנץ גרויסען ערפאָלג אזוי פערדיענסטפול געארבייט און אזוי פיעל אויפגעטהון, האַלט עס פאר זיין גרויסען מאָראלישען חוב אייך עפענטליך אויסצודריקען א זעהר טיפען הערצליכען דאנק פאר אייער פרוכטבאַרע לאַנגיעהריגע טעטיגקייט בגופך ובממונך.

צו דעם דאָזיגען האַרציגען דאנק פעראייניגט זיך די פערוואַלטונג פון דעם פעראיין און שיקט אייך היערמיט א אָבשיערס־ברכה פון אונזער עלטער־עלטער באָבע: ישלם ה' פעלך ותהי משכרתך שלמה מאת ה' צבאות!

זאָל גאָט אייך פיהרען אויפ'ן דרך אמת און איהר זאָלט אין אייער נייער היים געפונען צוזאַמען מיט אייער ווערטען מאַן און וו' פאמיליע די מנוחה און נחלה און דעם חן און דאנקבאַרקייט און הויכאכטונג, וועלכע איהר האָט ביי אונז אזוי עהרליך פערדיענט. צאתך לשלום!

די פערוואַלטונג פון פעראיין

פון די יודישע יולדות עניות אין ראַדאָם.

ראדום, חמשה עשר בשבט תרפ"ח.

Felczer H. G R I N S Z T A J N Zgodna 1, tel. 303.

Redaktor i Wydawca CH. M. HERC

Odbito we własnej drukarni, Radom, Szwarlikowska 20.